

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г.С. СКОВОРОДИ
ФАКУЛЬТЕТ ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ**

До 300-річчя від дня народження Г.С. Сковороди

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ**

**МАТЕРІАЛИ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ
ФАКУЛЬТЕТУ ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ**

Випуск 12

Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного
університету імені Г.С. Сковороди
протокол № 9 від 21.09.2022 р.

ХАРКІВ – 2022

ББК 74.102.121
УДК 373.31: 811.161.2
МЗ4

Редакційна колегія

Довженко Т.О. – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкового навчання ХНПУ імені Г.С. Сковороди;

Ткаченко Л.П. – доктор педагогічних наук, завідувач кафедри теорії і методики викладання філологічних дисциплін у дошкільній, початковій і спеціальній освіті ХНПУ імені Г.С. Сковороди;

Коваленко О.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики викладання філологічних дисциплін у дошкільній, початковій і спеціальній освіті, координатор з наукової роботи факультету початкового навчання ХНПУ імені Г.С. Сковороди;

Ємець А.А. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики викладання філологічних дисциплін у дошкільній, початковій і спеціальній освіті ХНПУ імені Г.С. Сковороди;

Масюк О.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри природничо-математичних дисциплін у дошкільній, початковій і спеціальній освіті ХНПУ імені Г.С. Сковороди;

Партола В.В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри природничо-математичних дисциплін у дошкільній, початковій і спеціальній освіті ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди
Протокол № 9 від 21.09. 2022 р.

Актуальні проблеми навчання і виховання молодших школярів. Матеріали наукової конференції студентів факультету початкового навчання: Збірник тез. – Вип. 12 / За заг. ред. Л.П. Ткаченко. – Харків: ХНПУ, 2022. – 48с.

У збірнику подано тези виступів на науково-практичній онлайн-конференції студентів факультету початкового навчання ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку культури мовлення, методики навчання української мови, сучасні проблеми вивчення дитячої літератури і методики літературного читання, навчання природничих і математичних дисциплін у початковій школі.

Тези друкуються в авторській редакції. Відповідальність за дотримання вимог академічної доброчесності та зміст несуть автори та їхні наукові керівники.

© Харківський національний
педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди, 2022

**ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ ПІД ЧАС
ВИВЧЕННЯ ТИПОВИХ ЗАДАЧ З ПРОПОРЦІЙНО ЗАЛЕЖНИМИ
ВЕЛИЧИНАМИ**

Щукіна Анастасія

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент О. М. Масюк

Головне завдання сучасної школи — створити умови розвитку пізнавальних можливостей і здібностей кожної дитини. Розкриттю розумових здібностей кожного учня, розвитку ініціативи та самостійності сприяє формування в нього логічного мислення.

Прийоми логічного мислення, зокрема аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, аналогія, класифікація, необхідні учням вже в 1 класі. Адже від них значною мірою залежить успішність засвоєння навчального матеріалу, темп оволодіння ним, міцність збереження та рівень осмислення знань. Спостереження педагогів і психологів показали, що дитина, яка не володіє прийомами розумової діяльності в початковій школі, в середній школі потрапляє в категорію невстигаючих. Психолого-педагогічні аспекти розвитку логічного мислення молодших школярів знайшли відображення в працях таких вчених, як Ю. Бабанський, Л. Божович, Д. Богоявленський, В. Беспалько, П. Гальперін, В. Давидов, В. Паламарчук та інших.

Відомо, що в учнів молодшого шкільного віку переважає наочно-образне мислення. Під час розв'язування задач вони спираються на реальні предмети або їх зображення. Поступово у дитини поглиблюється і розширюється мислення, що виявляється в глибшому розумінні змісту засвоєних понять, опануванні нових та оперуванні ними. Процес навчання стимулює розвиток абстрактного мислення, особливо на уроках математики, оскільки від дій з конкретними предметами школяр переходить до розумових операцій з абстрактними числами. Зі вступом дитини до школи відбувається перехід від безпосереднього чуттєвого сприймання світу до сприймання, вираженого в абстрактних поняттях. Те, що вона раніше фіксувала у своєму мисленні як об'єкт із певним набором ознак, отримує наукове осмислення.

Особливі умови для розвитку логічного мислення учнів початкової школи створює навчання розв'язувати сюжетні задачі. Так, при роботі над типовими задачами з пропорційно залежними величинами відбувається аналіз пропорційного зв'язку між даними і шуканою величинами, створюються умови для моделювання ситуації, описаної в задачі, засобами предметної, схематичної та символічної моделей, синтез у процесі пошуку шляхів знаходження розв'язку задачі надає змогу скласти план розв'язання задачі, а аналогія та узагальнення дозволяє учням скласти алгоритм розв'язання задач певного типу.

Отже, сюжетні типові задачі є прекрасним засобом розвитку логічного мислення учнів початкової школи. Вони розвивають вміння логічно міркувати, виводити, обґрунтовувати, припускати, доводити, отже підвищують активність думки дитини.